NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A42825909
AA43 – 0337 - 13/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 27.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Kanenberga,
tiesneses Z.Kupce un U.Mihailova,

piedaloties atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvei *E.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *I.G.* pieteikumu par Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2009.gada 12.maija lēmuma Nr.9 atcelšanu, sakarā ar *I.G.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 31.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijā (turpmāk arī – Komisija) 2009.gada 7.aprīlī saņemts *D.P.* pilnvarotās pārstāves *Ņ.P.* iesniegums, kurā lūgts anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu */adrese 1/ I.G.* un *A.G.*

Ar Komisijas 2009.gada 12.maija lēmumu Nr.9 (turpmāk – Lēmums) nolemts anulēt ziņas par *I.G.* un *A.G.* deklarēto dzīvesvietu */adrese 1/*.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2009.gada 27.maijā saņemts *I.G.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīts, ka Komisija nav saprātīgi tulkojusi tiesību normas. Pieteicēja un dzīvokļa īpašnieks */adrese 1/* kopīgi dzīvoja 11 gadus. Dzīvesvieta deklarēta ar dzīvokļa īpašnieka piekrišanu, pieteicēja veikusi īres maksājumus un nebija nepieciešams noslēgt rakstveida īres līgumu. Šobrīd dzīvokļa īpašnieks vienkārši nelaiž pieteicēju dzīvoklī.

[4] Administratīvajā rajona tiesā saņemts Komisijas (turpmāk arī – atbildētāja) rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka neatzīst pieteikumā norādīto, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 31.marta spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulē, ja attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

Kā izriet no minētā likuma 3.panta otrās daļas, personai ir tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, ja tai pieder šis nekustamais īpašums, attiecībā uz to ir noslēgts īres vai nomas līgums vai šā īpašuma lietošanas tiesības tā ir ieguvusi uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata.

Minētā likuma 2.panta otrā daļa noteic, ka dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi nerada civiltiesiskas saistības.

No minētā izriet, ka dzīvesvietas deklarēšanas tiesības ir personām, kurām ir attiecīgs, tiesisks pamats dzīvot attiecīgajā nekustamajā īpašumā. Tiesiskais pamats, citstarp, rodas, ja persona ir ieguvusi lietošanas tiesības uz īres līguma pamata vai tai ir kāds cits likumisks vai līgumisks pamats. Personai ir jābūt sasniedzamai deklarētajā adresē, bet deklarēšanas fakts nerada civiltiesiskas saistības. Proti, personai ir tiesības deklarēt dzīvesvietu uz īres līguma pamata, bet civiltiesiskas saistības rada īres līgums, nevis pats dzīvesvietas deklarēšanas fakts.

Konkrētajā lietā 2003.gada 2.decembrī iesniegta pieteicējas dzīvesvietas deklarācija, norādot, ka dzīvesvietas deklarācijas tiesiskais pamats ir mutiska vienošanās ar dzīvokļa īpašnieku (*lietas 33.lapa*). Kā iepriekšējā deklarētā dzīvesvieta norādīta */adrese 2/* (*lietas 35.lapa*).

Dzīvokļa īpašnieka pārstāve iestādei sniegusi informāciju, ka pieteicējai nav īres līguma un viņa dzīvoklī pastāvīgi nedzīvo. Ar dzīvokļa īpašnieku pieteicēja nedzīvo kopā jau vismaz 3 gadus, laulība nav noslēgta (*lietas 18.lapa*).

No minētā tiesa secināja, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicējai ir tiesisks pamats deklarēt dzīvesvietu */adrese 1/*, ja viņai nav noslēgta īres līguma par dzīvojamās telpas lietošanu un nav ne radniecības, ne laulības, ne arī kāda cita likumiska vai līgumiska pamata attiecībā uz minēto dzīvokli.

[5.2] Izskatāmajā gadījumā iestāde ir konstatējusi, ka dzīvoklis */adrese 1/*, pieder *D.P.*, pieteicēja minētajā adresē faktiski neatrodas. Zemesgrāmatā nav ierakstu par pieteicējas nekustamā īpašuma */adrese 1/,* lietošanas vai īpašuma tiesībām.

Saskaņā ar likuma „Par dzīvokļa īpašumu” 21.pantu dzīvokļa īpašnieks nedrīkst ģimenes locekli vai citu dzīvoklī iemitināto personu izlikt patvarīgi.

Tomēr tiesa norādīja, ka strīds par dzīvojamās telpas lietošanas tiesībām izšķirams, vienojoties vai ceļot prasību vispārējās jurisdikcijas tiesā.

No minētā tiesa secināja, ka dzīvokļa īpašnieks bija iemitinājis pieteicēju sev piederošajā dzīvoklī. Lietā nav strīda, ka dzīvokļa īpašnieks nomainīja dzīvokļa atslēgu, lai liegtu pieteicējai šajā dzīvoklī atrasties. Lietā ir strīds par to, vai pieteicējai ir tiesības lietot dzīvokli */adrese 1/*. Konkrētās lietās ietvaros šāds strīds nav skatāms.

Līdz ar to tiesa secināja, ka ir zudis tiesiskais pamats pieteicējas dzīvesvietas deklarācijai minētajā adresē.

[5.3] Ievērojot minēto, tiesa atzina par pamatotu iestādes secinājumu, ka pieteicējai pašlaik nav tiesiska pamata deklarēt savu dzīvesvietu */adrese 1/*, pamatojoties uz dzīvokļa lietošanas (īres) tiesībām.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 31.marta spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūgts Lēmumu atcelt.

[6.1] Ar dzīvokļa */adrese 1/* īpašnieku *D.P.* pieteicēja dzīvoja faktiskā laulībā, un pēc viņa piekrišanas saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 8.pantu minētajā adresē tika deklarēta gan pieteicējas, gan viņas meitas *A.G.* dzīvesvieta. Savukārt *D.P.* mātes *Ņ.P.* pastāvīgās iejaukšanās dēļ viņu ģimenes kopdzīve pastāvīgi bija apdraudēta, jo *Ņ.P.* visādi noskaņoja dēlu pret pieteicēju un nevarēja samierināties ar pieteicējas un *D.P.* kopdzīvi, kas viennozīmīgi ietekmēja arī pieteicējas attiecības ar *D.P.*

[6.2] Tā kā pieteicēja minētajā adresē bija deklarēta likumīgi, tad *Ņ.P.* pierunāja *D.P.* vērsties Komisijā.

[6.3] Ir pārkāptas Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta prasības, jo pieteicējai nelikumīgi tika atņemta dzīvesvieta. Turklāt Komisijas atsaukšanās uz to, ka pieteicējai nav noslēgts īres līgums par dzīvošanu norādītajā dzīvoklī, ir pilnīgi nepamatota, jo pieteicēja un viņas meita dzīvoja un bija deklarētas norādītajā adresē pilnīgi citu iemeslu dēļ, un nekādu līgumu dzīvošanai faktiskā vīra dzīvoklī likums nepieprasa.

[6.4] Komisijas un tiesas atsaukšanās uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu nav pamatota, jo konkrētajā gadījumā pieteicēja un viņas meita bija deklarētas ar dzīvokļa īpašnieka piekrišanu.

[6.5] Tiesa ir pārkāpusi tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, jo attiecīgajā gadījumā pieteicējai un viņas meitai ir atņemtas tiesības uz dzīvesvietu un tās deklarēšanu, ko garantē Latvijas Republikas Satversme.

[7] Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2011.gada 14.oktobra lēmumu ierosināta apelācijas tiesvedība un lietā kā trešā persona pieaicināts *D.P.*

[8] Administratīvajā apgabaltiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi.

Paskaidrojumos norādīts turpmāk minētais.

[8.1] *D.P.* pilnvarotā pārstāve *Ņ.P.* vērsās Komisijā ar iesniegumu, kurā lūdza anulēt ziņas par pieteicējas un viņas meitas *A.G.* deklarēto dzīvesvietu */adrese 1/*, informējot, ka personas nedzīvo šajā adresē pastāvīgi, īres līgums nav bijis noslēgts.

[8.2] Komisija 2009.gada 7.aprīlī uzaicināja pieteicēju ierasties un sniegt paskaidrojumu par dzīvesvietas deklarēšanas */adrese 1/*, pamatojumu, uz kuru pieteicēja 2009.gada 16.aprīlī atsaucās un informēja, ka dzīvo adresē */adrese 1/*, ar meitu *A.G.* un *D.P.* 11 gadus, dokumentus, kas apliecina maksājumu veikšanu, atnesīs nedēļas laikā.

Pieteicēja 2009.gada 20.aprīlī iesniedza vairākus kases ieņēmumu orderus par īri, kuros maksātājs norādīts *D.P.* Maksājumi veikti 2006., 2007.gadā.

[8.3] *Ņ.P.* 2009.gada 30.aprīļa iesniegumā papildus informēja, ka pieteicējai nav rakstveida īres līgums par dzīvojamo telpu */adrese 1/*, pieteicēja nedzīvo šajā adresē pastāvīgi. Diemžēl policija ņem vērā ziņas par deklarēto dzīvesvietu. Lai arī īpašnieks nelaida pieteicēju dzīvoklī, pieteicēja izsauca policiju, parādīja izziņu par deklarēto dzīvesvietu un policija lika ielaist pieteicēju dzīvoklī. Faktiski pieteicēja ar *A.G.* dzīvo citā adresē, bet adresē */adrese 1/*, ierodas reti. Ar *D.P.* pieteicējai neesot attiecību jau vismaz 3 gadus, laulība nav bijusi noslēgta, nav kopīgu bērnu. Attiecības tika izbeigtas, jo pieteicējai veidojās attiecības ar citiem, *D.P.* vēlas veidot citu ģimeni un dzīvot savā īpašumā.

[8.4] Saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 2.panta otru daļu dzīvojamās telpas lietošanas vienīgais pamats īrniekam vai apakšīrniekam ir dzīvojamās telpas īres vai apakšīres līgums. Saskaņā ar minēta likuma 5.pantu dzīvojamas telpas īres līgumu slēdz rakstveidā izīrētājs un īrnieks.

No iesniegtajiem dokumentiem secināms, ka dzīvojamās telpas īres līgums ar pieteicēju netika noslēgts.

Ņemot vērā Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmo daļu, no pieteicējas puses netika iesniegts neviens pierādījums, kas apliecinātu pieteicējas tiesisko pamatu dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

[9] Uz tiesas sēdi pieteicēja nebija ieradusies. Administratīvā apgabaltiesa konstatēja, ka par tiesas sēdes laiku un vietu pieteicējai paziņots likumā paredzētajā kārtībā, ziņas par neierašanās iemesliem uz tiesas sēdi netika saņemtas.

Atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina uz Lēmumā norādīto argumentu un sniegto paskaidrojumu pamata. Lūdza apelācijas sūdzību un pieteikumu noraidīt.

Trešā persona *D.P.* uz tiesas sēdi nebija ieradies. 2013.gada 4.februārī saņemti viņa paskaidrojumi un lūgums izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes.

Administratīvā apgabaltiesa nekonstatēja Administratīvā procesa likuma 268. un 269.panta noteiktos tiesas sēdes atlikšanas apstākļus un nolēma izskatīt administratīvo lietu bez pieteicējas un trešās personas klātbūtnes.

Motīvu daļa

[9] Noklausījusies administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, izvērstāku argumentu izklāstu nenorādot.

[11] Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda to apelācijas sūdzībā minēto argumentu motivāciju, kuri minēti pieteikumā un kuriem pirmās instances tiesas spriedumā ir sniegta motivācija.

[12] Apgabaltiesa norāda, ka ziņu anulēšana par deklarēto dzīvesvietu nav izmantojama, lai risinātu jautājumu par personas tiesībām dzīvot kādās dzīvojamās telpās. Kā norādīts Deklarēšanas likuma 2.panta otrajā daļā, dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi nerada civiltiesiskas saistības. No tā secināms, ka arī ziņu anulēšana nekādā veidā neietekmē personu savstarpējās civiltiesiskās attiecības, kas ir risināmas civiltiesiskā kārtībā.

Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmā daļa noteic, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

Dzīvesvietas deklarēšanas jēga atbilstoši minētā likuma 3.panta pirmajai daļai ir nodrošināt, lai valstij būtu zināma adrese, kurā persona ir sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Līdz ar to reģistrētajām ziņām par personas dzīvesvietu maksimāli jāatbilst reālajai situācijai (*sk. Senāta 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-31/2008 12.punktu, Senāta rīcības sēdes 2011.gada 9.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-512/2011 7.punktu*). Uz to, ka ir svarīgi deklarēt personas aktuālo dzīvesvietu, norāda minētā likuma 4.panta pirmā daļa, atbilstoši kurai dzīvesvietas maiņas gadījumā attiecīgās personas pienākums ir mēneša laikā, kopš tā pastāvīgi dzīvo jaunajā dzīvesvietā, deklarēt to dzīvesvietas deklarēšanas iestādē.

Taču dzīvesvietas deklarēšana vai nedeklarēšana (ziņu par deklarēto dzīvesvietu anulēšana) nekādi neietekmē nekustamā īpašuma lietošanas tiesības, proti, minētās darbības nedz rada, nedz arī izbeidz tās (*Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-31/2008 12.punkts, 2015.gada 15.decembra rīcības sēdes lēmuma lietā SKA-1015 12.punkts*).

Jautājums par pieteicējas dzīvokļa lietošanas tiesībām nav risināms, izmantojot ziņu par deklarēto dzīvesvietu anulēšanu, bet gan civilprocesuālā kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt *I.G.* pieteikumu par Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2009.gada 12.maija lēmuma Nr.9 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	S.Kanenberga
Tiesneses	*(paraksts)*	Z.Kupce
	(paraksts)	U.Mihailova

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Kanenberga
Rīga, 2013.gada 27.februārī